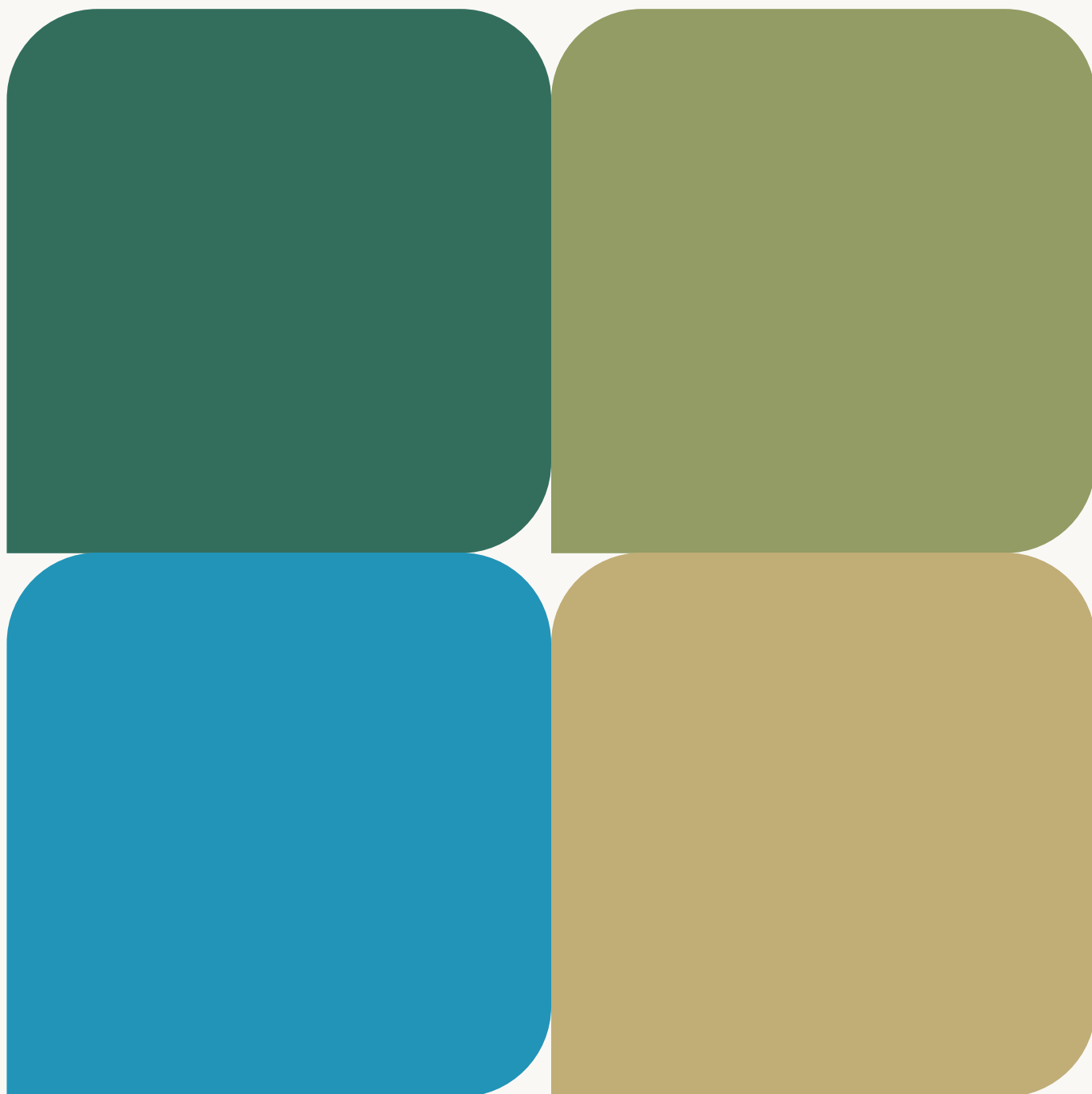

DUURZAAMHEIDSAMBITIE 26-29

INHOUD

VISIE, MISSIE EN WERKWIJZE	3
DUURZAME RESULTATEN	4
WERKWIJZE	5
KLIMAATVERANDERING	6
GROENE SCHOOLPLEINEN	8
CIRCULARITEIT	10
BEWUSTWORDING EN EDUCATIE	12

VISIE, MISSIE EN WERKWIJZE

We hebben de afgelopen jaren gemerkt dat het thema duurzaamheid leeft in onze organisatie. Het past enorm goed bij ons. We krijgen er energie van. In 2029 dóén we niet alleen dingen op het gebied van duurzaamheid, maar hebben we ook een structuur om hier systematisch over te leren en die kennis weer te delen. We leren leerlingen hoe ze goed omgaan met de wereld om hen heen. Dat zit in ons burgerschapsonderwijs, maar ook in hoe we zelf werken. In ons materiaalgebruik, in de keuzes die we maken, in ons inkoop- en aanbestedingsbeleid en in onze gebouwen. Bovendien draagt inclusief onderwijs zélf bij aan een duurzamere wereld.

We geloven in een positieve aanpak waarbij we samen impact maken. Door met kleine veranderingen veel verschil te maken, elkaar te inspireren met goede voorbeelden, binnen en buiten onze organisatie de verbinding op te zoeken en resultaten te delen.

KLEINE STAPPEN - GROTE IMPACT

Door duurzaamheid in thema's en domeinen te verdelen, maken we het behapbaar. Door kleine stappen op de juiste thema's te zetten, maken we veel impact.

INSPIREREN

Door goede voorbeelden te delen en open te staan voor nieuwe oplossingen, inspireren we elkaar om te verduurzamen.

VERBINDEN

In inspiratiesessies verbinden we collega's van scholen en de ondersteunende dienst. Daarnaast zoeken we buiten onze organisatie samenwerkingen op die helpen bij verduurzaming.

RESULTAAT

We delen resultaten, in verhalen en waar mogelijk in cijfers. Om elkaar te inspireren en om doelgericht te werken aan verduurzaming.

Onze werkwijze

Samen: iedereen kan een steentje bijdragen.

Positief: duurzaam gedrag stimuleren.

DUURZAME RESULTATEN

Soms voelt een stap klein. Een beker minder weggooien, een lamp eerder uit, de kraan wat korter laten lopen. Maar als we al die kleine stappen optellen, ontstaat er iets groots. We hebben samen al veel duurzame stappen gezet en duurzame resultaten behaald.

CO₂-besparing

in 2024 was de CO₂-uitstoot per leerling gemiddeld 660 kg. Ten opzichte van 2022 bespaarden we 340 kg per leerling. Dit betekent:

De uitstoot van 200 rondjes om de aarde met een benzine auto die niet zijn gereden.

De opname van bijna 70.000 bomen, dat zijn zo'n 300 voetbalvelden vol!

Minder restafval, meer recyclen

in 2024 produceerden we gemiddeld 58 kg restafval per leerling, ten opzichte van 68 kg in 2022. Het percentage recyclebare afvalstromen is toegenomen van 21,4% in 2022 naar 24,5% in 2024. Dit betekent:

600 rolcontainers (240L) vol met restafval minder per jaar.

120 rolcontainers (240L) vol met recyclebaar afval meer per jaar.

Waterbesparing

Ten opzichte van 2022, gebruikten we in 2024 0,45 m3 minder drinkwater per leerling per jaar. Dit betekent:

Meer dan 33.000 keer douchen.

Of ruim 14.000 keer in bad.

WERKWIJZE

Verduurzamen doen we samen.

Om het behapbaar te maken richten we ons op vier verschillende thema's. Deze thema's, gebaseerd op de handreiking vrijwillige duurzaamheidsverantwoording van het ministerie van OCW en de behoefte van scholen, zijn:

- Klimaatverandering

Bijvoorbeeld CO₂-uitstoot van energie en mobiliteit

- Groene schoolpleinen

Bijvoorbeeld tegelwippen, klimaatadaptie en stimuleren biodiversiteit.

- Circulariteit

Bijvoorbeeld inkoop & aanbestedingen, afval & recycling/hergebruik.

- Bewustwording & educatie

Bijvoorbeeld het Duurzaam Ontdek Lab, PGP-opdrachten, duurzame catering en ontwikkelingsmogelijkheden medewerkers.

De handreiking vrijwillige duurzaamheidsverantwoording bevat daarnaast thema's op het sociale vlak van duurzaamheid, zoals sociale & fysieke gezondheid en diversiteit, gelijkheid & inclusiviteit. Deze thema's worden wel meegenomen in de rapportage, maar vallen buiten de scope van de Taskforce Duurzaamheid en zijn elders in de organisatie belegd.

De leden van de Taskforce Duurzaamheid zijn portefeuillehouder van een van bovengenoemde thema's. Zij zorgen voor de input op dit thema in het Taskforce Duurzaamheid overleg en bewaken de voortgang van de ambitie van de organisatie op dat thema. De verwachte benodigde uren van gemiddeld twee uur per week zijn opgenomen in de normjaartaak. De Taskforce Duurzaamheid komt minimaal vier keer per jaar samen.

Er is op iedere school een Green Team of een contactpersoon duurzaamheid. Regelmatig worden inspiratiesessies georganiseerd voor inspiratie, tips en hulpvragen.

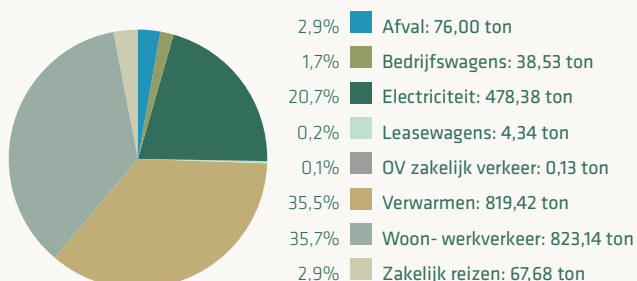
KLIMAATVERANDERING

Wij zetten in op duurzame schoolgebouwen; bij vernieuwing van een schoolgebouw besteden wij veel aandacht aan frisse en toekomstbestendige scholen, die ook nog eens zuinig zijn in energiegebruik én zelf energie opwekken. Voor onze bestaande gebouwenvoorraad kijken wij bijvoorbeeld naar duurzame vervanging van technische installaties, het aanbrengen van aanvullende isolatie, manieren om zelf energie op te wekken en het verbeteren van het klimaat.

Hoe kunnen scholen bijdragen?

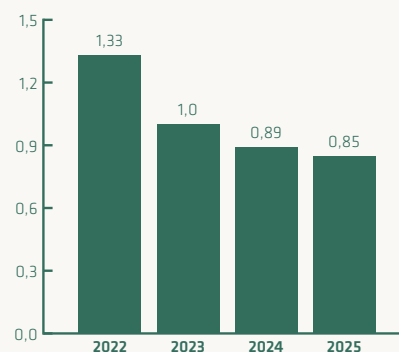
- Jaarlijks doen scholen mee aan de warmetruiendag. In 2029 doen minimaal 10 scholen van De Onderwijsspecialisten mee.
- We organiseren jaarlijks de Duurzaam Reizen Challenge. In 2029 doen minimaal 10 scholen van De Onderwijsspecialisten mee en bereiken we gezamenlijk tijdens deze week een besparing die gelijk staat aan 2 rondjes om de aarde met een benzine auto.
- Energiebesparende maatregelen uitvoeren: [Tips om eenvoudig energie te besparen in school | Ruimte-OK](#)
- Carpoolen, fietsen en gebruik van het OV stimuleren.

CO₂ PER CATEGORIE

De taartdiagram geeft de verdeling van uitstoot in verschillende categorieën weer, gebaseerd op de CO₂-emissiefactoren in Smarttrackers. In de data zijn locaties in eigen beheer meegenomen.

CO₂ PER FTE MOBILITEIT

In de staafdiagram is te zien dat de mobiliteit gerelateerde uitstoot al enorm is verlaagd. Naast maatregelen op het gebied van verduurzaming mobiliteit, heeft het nauwkeuriger inrichten van data conform de verplichte mobiliteitsrapportage hieraan bijgedragen.

THEMA EIGENAAR - Jolina Branderhorst
 DOMEINEN - Energie en Mobiliteit

KLIMAATVERANDERING

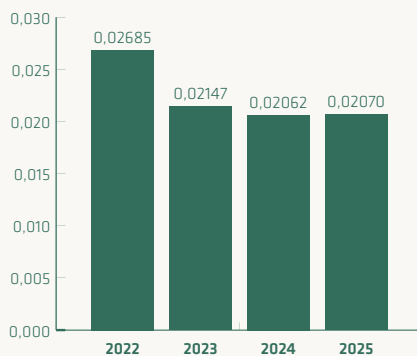
Genomen maatregelen

- Energiemonitoring
- Onderzoeken EML en verplichte maatregelen grotendeels uitgevoerd
- 19 gebouwen hebben zonnepanelen
- Nieuwbouwlocaties conform BENG (bijna-energie neutraal gebouw) eisen
- Renovatie: concreet plan wat erin 2026-2029 staat te gebeuren volgt
- In kaart brengen CO₂-footprint
- Diverse verduurzamingsmaatregelen, zoals ledverlichting, verbeteren regeltechniek, (aanvullende) isolatie en HR++ glas.
- (Verruimd) fietsplan
- Dienstfietsen aangeschaft op diverse locaties
- Laadpalen op diverse locaties
- Duurzaam Reizen Challenge

Te nemen maatregelen

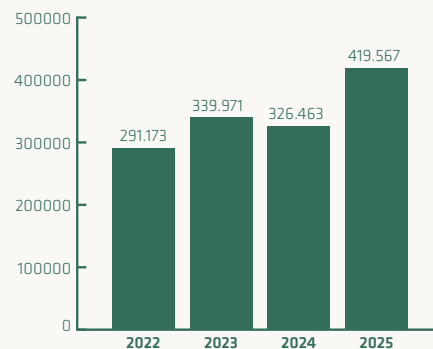
- Goed ventileren betekent niet alle ramen en deuren openzetten als de verwarming brandt. [In deze handreiking](#) lees je hoe je wél goed kunt ventileren in jouw klaslokaal. Zo draag je, naast een fijne leer- en werkomgeving, bij aan geen energievervalsing en een beheersbare energierekening voor de school.

CO₂ PER M² ENERGIEGERELATEERD

De staafdiagram toont de uitstoot per m² door elektra en gas. De uitstoot is afgenomen dankzij verduurzamingsmaatregelen, maar ook mildere weeromstandigheden en het grotere aandeel ingekochte groene stroom dragen daaraan bij. Voor ingekochte groene stroom is alleen de groene stroom die in Nederland is opgewekt volgens het stroometiket als volledig groen meegenomen.

KWH ZELF OPGEWekte GROENE STROOM

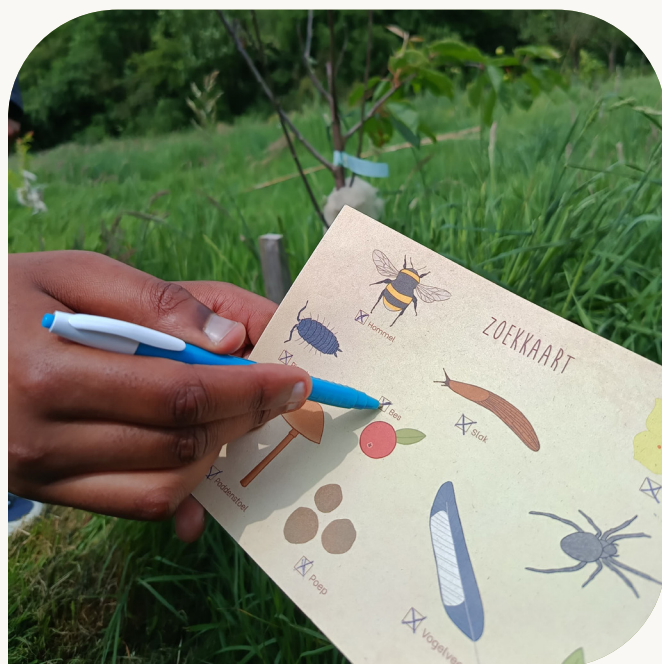
De grafiek toont de totale opwek van zonnepanelen van locaties in eigendom. Van nieuwe PV-installaties ontbreekt mogelijk data omdat de datalogging nog niet (optimaal) werkt.

GROENE SCHOOLPLEINEN

Groene schoolpleinen dragen bij aan verduurzaming én aan de ontwikkeling van onze leerlingen. Bij nieuwbouw/renovatie houden we rekening met klimaatbestendige schoolpleinen, bijvoorbeeld door een goede waterdoorlaatbaarheid, stimuleren van biodiversiteit en verkoeling door groen. Ook als er vanuit een gemeente een initiatief wordt aangeboden kijken wij of en hoe we hieraan mee kunnen doen.

Hoe kunnen scholen bijdragen?

- Schoolpleinen zijn zo ingericht om biodiversiteit te stimuleren door bijvoorbeeld het gebruik van inheemse planten en insectenhôtels. Er is daarnaast rekening gehouden met de leerlingen, bijvoorbeeld door rustplekken te creëren, uit te dagen tot bewegen en/of mogelijkheden voor buitenlessen te bieden. Leerlingen kunnen als 'schoolpleinranger' helpen inventariseren en adviseren.
- Scholen kunnen bijdragen door bijvoorbeeld tegels te wippen of een uitdeeltuin te starten, zoals bij de Linde vso.

THEMA EIGENAAR - Mirjam Thijssen en Laura van Hoof - van Tits
 DOMEINEN - Tegelwippen, klimaatadaptie en stimuleren biodiversiteit

GROENE SCHOOLPLEINEN

Genomen maatregelen

- Diverse scholen hebben met behulp van subsidies en het keuzemenu duurzaamheid het plein al (verder) vergroend. De Anne Flokstraschool legde bijvoorbeeld zelf een mini voedselbos aan.

Te nemen maatregelen

Subsidies in kaart brengen en met scholen de verduurzaming gezamenlijk oppakken. Een duurzaam plein is bijvoorbeeld:

- Waterdoorlaatbaarheid verbeteren.
- Biodiversiteit verbeteren met bij voorkeur inheemse planten.
- Stimuleert natuurbeleving bij leerlingen.
- Biedt mogelijkheden om buiten les te geven.
- Verkoeling door groen.
- Gebruik duurzame, natuurlijke materialen.

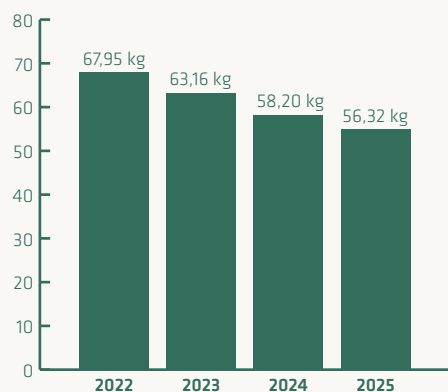
CIRCULARITEIT

Op veel vlakken werken we aan het stimuleren van circulariteit. Bij vernieuwing van gebouwen en installaties en materiaalgebruik besteden wij veel aandacht aan duurzame, herbruikbare, onderhoudsarme materialen met een lange levensduur. Bij alle Europese Aanbestedingen is duurzaamheid een onderdeel van de selectie van de leverancier(s). Daarnaast bieden we via de afvalleverancier verschillende afvalstromen aan en helpen met bijvoorbeeld de Afvalkalender en de Weggeefhoek hergebruik te stimuleren.

Hoe kunnen scholen bijdragen?

- We verminderen de hoeveelheid restafval met nog eens 10% ten opzichte van 2022 en verhogen het percentage recyclebaar materiaal van 21,4% in 2022 naar 30% in 2029. Dit doen we door nog meer tools en bewustwording rondom afval scheiden te bieden aan de scholen.
- Iedere regio organiseert minimeel één tweedehandsbeurs (markt, eventueel met buurt) met behulp van de ontwikkelde handleidingen.

HOEEVEELHEID RESTAFVAL PER LEERLING

In de staafdiagram met de hoeveelheid restafval per leerling is te zien dat deze de afgelopen jaren is afgenomen. Dit is deels te verklaren door beter scheiden, hergebruiken en bewustwording rondom onnodig afval. Daarnaast heeft ook het nauwkeuriger inrichten van data door bijvoorbeeld meer inzet van weegwagens invloed op de data.

THEMA EIGENAAR - Jeroen Ceelen en Sifra Berendsen
 DOMEINEN - Inkoop & aanbestedingen, afval, recycling & hergebruik

CIRCULARITEIT

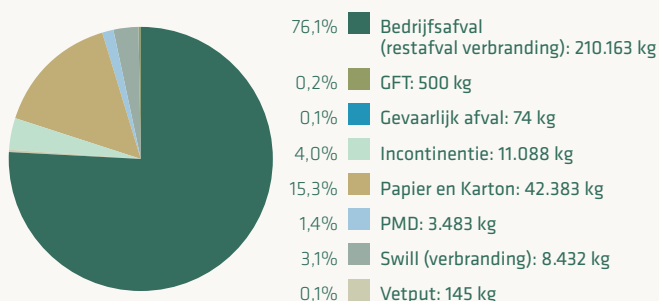
Genomen maatregelen

- Scholen zijn aangemeld voor het initiatief Afval Goed Geregeld voor kosteloze inzameling PD afval.
- Scholen worden gestimuleerd oplossingen voor GFT afval te zoeken, steeds meer scholen hebben een composthoop, wormenbak of laten GFT afval apart ophalen.
- Verstelbaar meubilair om hergebruik en uitwisselbaarheid te stimuleren.
- Scholen informeren over het duurzaam afvoeren van diverse soorten afval.
- Onderzoeken mogelijkheden verduurzaming koffie en thee.
- Er is een handleiding voor de Weggeefmarkt beschikbaar.

Te nemen maatregelen

- Uitgangspunten duurzaamheid aanbestedingen formuleren.
- Verduurzamen inkoopkanalen.
- Koppeling met maakonderwijs voor hergebruik grondstoffen.
- Inventariseren vaste leverdagen om vervoersbewegingen te beperken.
- De Weggeefhoek op Mijn Digitale Werkplek wordt geoptimaliseerd.
- In 2029 ligt er een plan voor een hub duurzaamheid.
- Iedere nieuwe medewerker maakt kennis met onze groene ambitie door een duurzaam welkomstgeschenk, zoals zaadbommen of een fruitboom die voor hen is geplant. Er is een duurzaam aanbod via de bestelmodule van AFAS toegankelijk.

AFVALSTROMEN 2025 (276.268 KG)

De taartdiagram toont de verdeling van afvalsoorten.

BEWUSTWORDING EN EDUCATIE

We maken veel impact met verduurzamingsmaatregelen, maar kunnen nog veel meer bereiken als we inzetten op bewustwording en gedrag van onze medewerkers én leerlingen. Daar werken we dan ook hard aan. Onder andere door de workshop duurzaamheid op de introductiemiddag voor nieuwe medewerkers, de jaarlijkse inspiratiegids duurzaamheid om Green Teams te ondersteunen en het Duurzaam Ontdek Lab dat wordt ontwikkeld door en voor onze leerlingen.

Hoe kunnen scholen bijdragen?

- Jaarlijks bereiken we minimaal 1.000 leerlingen met het Duurzaam Ontdek Lab, dat in samenwerking met leerlingen van verschillende scholen ontwikkeld wordt.
- Duurzaamheid is onderdeel van studiedagen en/of teamvergaderingen. Bijvoorbeeld de koersbox of een presentatie over de footprint.
- Scholen hebben een Green Team en duurzaamheid is niet afhankelijk van één enthousiast persoon.

THEMA EIGENAAR - Marck Uittenboogaard en Michelle Hieltjes
 DOMEINEN - Duurzaam Ontdek Lab, PGP-opdrachten,
 duurzame catering en ontwikkelingsmogelijkheden medewerkers

BEWUSTWORDING EN EDUCATIE

Genomen maatregelen

- Er zijn diverse spellen ontwikkeld voor het Duurzaam Ontdek Lab, zoals een afvalspel, snoezelaar, energiespel en zelf plastic recycleren.
- Green Teams worden ondersteund met de Inspiratiegids Duurzaamheid. Een gids met inspiratie en praktische handvatten.
- MDW pagina duurzaamheid is continu in ontwikkeling en wordt gevuld met inspiratie en tips.
- Scholen zijn geïnformeerd over hun footprint en zijn zich bewust van mogelijke stappen om te verduurzamen.
- In samenwerking met Bruismakers is de koersbox in het thema duurzaamheid ontwikkeld. Een workshop van een uur die door scholen zelfstandig en op ieder moment ingezet kan worden.
- Er is een aanhanger ontwikkeld voor het Duurzaam Ontdek Lab, zodat een buitenleslokaal kan worden gerealiseerd.
- Duurzaamheid is een vast onderdeel van de introductiemiddag nieuwe medewerkers.

Te nemen maatregelen

- Met behulp van het programma Natuur, Duurzaamheid en Klimaat (Arnhem) ligt er een gedegen plan om natuur- en duurzaamheidseducatie structureel in het onderwijscurriculum te borgen.
- We leggen in de bewustwording meer nadruk op het contact met de natuur (voelen, ruiken en zien) om leerlingen te laten ervaren waarom we zuinig moeten zijn op de planeet.
- We brengen Green Teams nog meer met elkaar in contact, door ze zich te laten voorstellen op Mijn Digitale Werkplek. Ze delen waar ze trots op zijn en op welk vlak ze graag van andere scholen willen leren.
- Om duurzame catering te stimuleren komt er een richtlijn voor scholen. Bijvoorbeeld 80% vegetarisch en 20% vlees.

